2024/1499

2024.5.29.

A TANÁCS (EU) 2024/1499 IRÁNYELVE

(2024. május 7.)

a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód, a foglalkoztatás és a munkavégzés terén a személyek közötti, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosságra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód, a szociális biztonság, továbbá az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint azok értékesítése, illetve nyújtása terén a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód tekintetében az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó előírásokról, valamint a 2000/43/EK és a 2004/113/EK irányelv módosításáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 19. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Parlament egyetértésére ([1]),

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ([2]),

különleges jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

(1) Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2. és 3. cikke az Unió alapvető értékeiként ismeri el az egyenlőséghez és a megkülönböztetésmentességhez való jogot. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 8. és 10. cikke előírja, hogy az Unió tevékenységeinek folytatása során törekszik a férfiak és nők közötti egyenlőség előmozdítására és küzd mindenfajta, nemen, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékosságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés ellen. Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21., 23. és 26. cikke védi a megkülönböztetésmentességhez való jogot, a nők és férfiak közötti egyenlőséghez való jogot, valamint a fogyatékkal élő személyek beilleszkedéséhez való jogát. Az Unió már több irányelvet elfogadott a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelemről.

(2) Ezen irányelv célja, hogy az egyenlő bánásmód előmozdításával foglalkozó szervek (a továbbiakban: az egyenlőséggel foglalkozó szervek) működésére vonatkozó minimumkövetelményeket állapítson meg e szervek hatékonyságának javítása és függetlenségük garantálása céljából, az egyenlő bánásmód 79/7/EGK ([3]), 2000/43/EK ([4]), 2000/78/EK ([5]) és 2004/113/EK ([6]) tanácsi irányelvben lefektetett elve alkalmazásának megerősítése érdekében.

(3) A 79/7/EGK irányelv célja a nemen alapuló megkülönböztetés elleni küzdelem a szociális biztonság területén.

(4) A 2000/43/EK irányelv meghatározza a faji vagy etnikai származáson alapuló megkülönböztetés elleni küzdelem keretrendszerét.

(5) A 2000/78/EK irányelv meghatározza a valláson, meggyőződésen, fogyatékosságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló, foglalkoztatás, munkavégzés és szakképzés során alkalmazott megkülönböztetés elleni küzdelem keretrendszerét.

([1]) 2024. április 10-i egyetértés (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).
([2]) HL C 184., 2023.5.25., 71. o.
([3]) A Tanács 79/7/EGK irányelve (1978. december 19.) a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról (HL L 6., 1979.1.10., 24. o.).
([4]) A Tanács 2000/43/EK irányelve (2000. június 29.) a személyek közötti, faji- vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról (HL L 180., 2000.7.19., 22. o.).
([5]) A Tanács 2000/78/EK irányelve (2000. november 27.) a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról (HL L 303., 2000.12.2., 16. o.).
([6]) A Tanács 2004/113/EK irányelve (2004. december 13.) a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód elvének az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint azok értékesítése, illetve nyújtása tekintetében történő végrehajtásáról (HL L 373., 2004.12.21., 37. o.).

(6) A 2004/113/EK irányelv meghatározza a nemen alapuló megkülönböztetés elleni küzdelem keretrendszerét az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint azok értékesítése, illetve nyújtása terén.

(7) A Bíróság megállapította, hogy a férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének alkalmazási körét nem lehet az adott személy egyik vagy másik nemhez való tartozásán alapuló hátrányos megkülönböztetés megtiltására korlátozni. Céljánál és az általa oltalmazandó jogok természeténél fogva azt a nemváltoztatásból eredő hátrányos megkülönböztetésre is alkalmazni kell ([7]).

(8) A 2000/43/EK és a 2004/113/EK irányelv előírja a tagállamok számára, hogy jelöljenek ki egy vagy több egyenlőséggel foglalkozó szervet az egyenlő bánásmód előmozdítása céljából, ideértve a minden személlyel szemben megvalósuló, a vonatkozó irányelvek hatálya alá tartozó tulajdonságokon alapuló megkülönböztetéstől mentes egyenlő bánásmódra vonatkozó elemzést, nyomon követést és támogatást is. Az említett irányelvek annak biztosítására kötelezik a tagállamokat, hogy az ilyen szervek hatásköre kiterjedjen az áldozatoknak történő önálló segítségnyújtásra, a megkülönböztetéssel kapcsolatos független vizsgálatok lefolytatására, független jelentések közzétételére és ajánlások tételére az ilyen megkülönböztetéssel összefüggő bármely kérdésben.

(9) A 2006/54/EK ([8]) és a 2010/41/EU ([9]) európai parlamenti és tanácsi irányelv szintén rendelkezik egyenlőséggel foglalkozó szervek kijelöléséről, amelyek feladata a minden személy tekintetében megvalósuló, nemen alapuló hátrányos megkülönböztetéstől mentes egyenlő bánásmód előmozdítása, elemzése, nyomon követése és támogatása.

(10) Valamennyi tagállam kijelölte a 2000/43/EK és a 2004/113/EK irányelv szerinti egyenlőséggel foglalkozó szerveket. Az egyenlőséggel foglalkozó szervek sokszínű rendszere jött létre, és jó gyakorlatok alakultak ki. Számos egyenlőséggel foglalkozó szerv azonban kihívásokkal néz szembe, különösen a feladatai ellátásához szükséges erőforrások, függetlenség és hatáskörök tekintetében.

(11) A 2000/43/EK és a 2004/113/EK irányelv széles mérlegelési jogkörrel ruházza fel a tagállamokat az egyenlőséggel foglalkozó szervek felépítése és működése tekintetében. Ennek eredményeként jelentős különbségek vannak a tagállami egyenlőséggel foglalkozó szervek megbízatása, hatásköre, felépítése, forrásai és operatív működése tekintetében. Ez pedig azt jelenti, hogy a tagállamok eltérő védelmet nyújtanak a hátrányos megkülönböztetéssel szemben.

(12) Bár a 79/7/EGK és a 2000/78/EK irányelv nem írja elő a tagállamok számára, hogy egyenlőséggel foglalkozó szerveket jelöljenek ki az ezen irányelvek hatálya alá tartozó kérdések kezelésére, a legtöbb tagállamban vannak az említett kérdések tekintetében hatáskörrel rendelkező szervek, amennyiben a nemzeti jog így rendelkezik. Azonban nem minden tagállamban ez a helyzet, ami azt eredményezi, hogy Unió-szerte eltérő szintű védelmet biztosítanak a hátrányos megkülönböztetéssel szemben az említett irányelvek hatálya alá tartozó kérdések tekintetében.

(13) Annak érdekében, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek hatékonyan hozzájárulhassanak a 79/7/EGK, a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és a 2004/113/EK irányelv végrehajtásához az egyenlő bánásmód előmozdítása, a hátrányos megkülönböztetés megelőzése, valamint a hátrányos megkülönböztetést elszenvedő valamennyi egyén és csoport számára az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés terén az Unió egész területén biztosított segítségnyújtás révén, e szervek működésére vonatkozóan minimumelőírásokat kell megállapítani, és megbízatásukat ki kell terjeszteni a 79/7/EGK és a 2000/78/EK irányelv hatálya alá tartozó kérdésekre. Az ezen irányelvben meghatározott minimumelőírások figyelembe veszik az (EU) 2018/951 bizottsági ajánlást ([10]), építve annak egyes rendelkezéseire, valamint az abban ajánlott megközelítésre. Más releváns eszközökből is merítenek, például a Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság által elfogadott, az egyenlőséggel foglalkozó szervekről szóló, felülvizsgált 2. általános politikai ajánlásból, valamint az ENSZ által elfogadott, a nemzeti emberi jogi intézmények jogállására vonatkozó párizsi elvekből, amely eszközök alkalmazandók a nemzeti emberi jogi intézményekre.

([7]) A Bíróság C-13/94. sz., *P* kontra *S és Cornwall County Council* ügyben 1996. április 30-án hozott ítélete, ECLI:EU:C:1996:170; a Bíróság C-117/01. sz., *K.B. kontra National Health Service Pensions Agency és Secretary of State for Health* ügyben 2004. január 7-én hozott ítélete, ECLI:EU:C:2004:7; a Bíróság C-423/04. sz. *Sarah Margaret Richards* kontra *Secretary of State for Work and Pensions* ügyben 2006. április 27-én hozott ítélete, ECLI:EU:C:2006:256; a Bíróság C-451/16. sz. *M.B.* kontra *Secretary of State for Work and Pensions* ügyben 2018. június 26-án hozott ítélete, ECLI:EU:C:2018:492.

([8]) Az Európai Parlament és a Tanács 2006/54/EK irányelve (2006. július 5.) a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról (HL L 204., 2006.7.26., 23. o.).

([9]) Az Európai Parlament és a Tanács 2010/41/EU irányelve (2010. július 7.) az önálló vállalkozói tevékenységet folytató férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról és a 86/613/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 180., 2010.7.15., 1. o.).

([10]) A Bizottság (EU) 2018/951 ajánlása (2018. június 22.) az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó előírásokról (HL L 167., 2018.7.4., 28. o.).

(14) A 2006/54/EK és a 2010/41/EU irányelv hatálya alá tartozó kérdések tekintetében az egyenlőséggel foglalkozó szervek működésére vonatkozó azonos minimumelőírásokat az (EU) 2024/1500 európai parlamenti és tanácsi irányelv ([11]) tartalmazza.

(15) Ezt az irányelvet az egyenlőséggel foglalkozó szervek fellépésére kell alkalmazni a 79/7/EGK, a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és a 2004/113/EK irányelv hatálya alá tartozó kérdések tekintetében. Az ezen irányelvben meghatározott minimumkövetelmények csak az egyenlőséggel foglalkozó szervek működésére vonatkozhatnak, és nem terjeszthetik ki az említett irányelvek tárgyi vagy személyi hatályát.

(16) Fontos, hogy amikor az egyenlőséggel foglalkozó szervek tevékenysége ezen irányelvvel összhangban az egyenlő bánásmód előmozdítása, a hátrányos megkülönböztetés megelőzése, a hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó adatok gyűjtése és az áldozatoknak történő segítségnyújtásra irányul, e szervek különös figyelmet fordítsanak az interszekcionális megkülönböztetésre, amely a 79/7/EGK, a 2000/43/EK, a 2000/78/EK vagy a 2004/113/EK irányelv szerint védett tulajdonságok kombinációján alapuló hátrányos megkülönböztetésként értendő.

(17) A tagállamoknak ki kell jelölniük egy vagy több szervet az ezen irányelvben meghatározott hatáskörök gyakorlására. A tagállamok megoszthatják a hatásköröket több egyenlőséggel foglalkozó szerv között például oly módon, hogy valamely szervet a hátrányos megkülönböztetés megelőzésével, az egyenlő bánásmód előmozdításával és a hátrányos megkülönböztetés áldozatainak történő segítségnyújtással, egy másik szervet pedig döntéshozatali feladatokkal bíznak meg. Ez az irányelv nem érintheti a munkaügyi felügyelőségek vagy egyéb végrehajtó szervek, valamint a szociális partnerek autonómiáját és szerepét.

(18) Az egyenlőséggel foglalkozó szervek csak akkor tölthetik be hatékonyan szerepüket, ha teljesen függetlenül, külső befolyás nélkül tudnak eljárni. E célból a tagállamoknak számos olyan intézkedést kell hozniuk, amelyek hozzájárulnak az egyenlőséggel foglalkozó szervek függetlenségéhez. Az ezen irányelvben meghatározott hatásköröket gyakorló, egyenlőséggel foglalkozó szervek lehetnek valamely minisztérium vagy más szervezeti egység részei, feltéve hogy rendelkezésre állnak a szükséges biztosítékok annak biztosításához, hogy feladataikat politikai, pénzügyi, vallási vagy egyéb befolyástól függetlenül végezzék. Különösképpen, az egyenlőséggel foglalkozó szerveknek a feladataik ellátása és hatásköreik gyakorlása során meg kell őrizniük függetlenségüket a közvetlen vagy közvetett külső befolyással szemben azáltal, hogy tartózkodnak attól, hogy bárkitől utasításokat kérjenek vagy fogadjanak el. Ezen irányelv célkitűzéseivel összhangban és az alkalmazandó jogi kereten belül az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára lehetővé kell tenni, hogy kezeljék saját pénzügyi és egyéb erőforrásaikat, többek között saját személyzetük kiválasztása és irányítása révén, és hogy meghatározhassák saját prioritásaikat. A személyzet állandó vagy ideiglenes döntéshozó vagy vezetői pozíciót betöltő tagjainak – például az egyenlőséggel foglalkozó szerv vezetőjének vagy vezetőhelyettesének, valamint adott esetben az irányító testület tagjainak – függetleneknek kell lenniük, a pozíciójukhoz megfelelő képzettséggel kell rendelkezniük, és kiválasztásuk átlátható eljárással kell, hogy történjen. Az említett folyamat átláthatósága például az álláshirdetések nyilvános közzétételével biztosítható.

(19) A tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek belső struktúrája – a belső szervezeti felépítésüket és folyamataikat is ideértve – lehetővé tegye különböző hatásköreik független és adott esetben pártatlan gyakorlását azáltal, hogy megfelelő biztosítékokat hoznak létre azokra az esetekre, amikor az egyenlőséggel foglalkozó szervek esetlegesen összeférhetetlen feladatokat látnak el, különösen, ha e feladatok némelyike az áldozatok támogatására összpontosít. Az egyenlőséggel foglalkozó szerveknek mindenekelőtt pártatlanul kell eljárniuk a vizsgálatok lefolytatása vagy az ügyek értékelése során, különösen, ha az adott egyenlőséggel foglalkozó szerv kötelező erejű határozatok meghozatalára vonatkozó hatáskörrel rendelkezik.

(20) Amennyiben az egyenlőséggel foglalkozó szerv több megbízatással is rendelkező szerv – például szélesebb megbízatással rendelkező ombudsman vagy nemzeti emberi jogi intézmény – része, az említett, több megbízatással is rendelkező szerv belső struktúrájának garantálnia kell az egyenlőséggel kapcsolatos konkrét megbízatás hatékony gyakorlását.

(21) A tagállamoknak saját nemzeti költségvetési eljárásaikon keresztül biztosítaniuk kell, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek elegendő erőforráshoz jussanak, valamint hogy képzett személyzetet alkalmazhassanak és megfelelő helyiségekkel és infrastruktúrával rendelkezzenek ahhoz, hogy minden egyes feladatukat hatékonyan, észszerű időn belül vagy a nemzeti jogban megállapított határidőkön belül elvégezhessék. Az egyenlőséggel foglalkozó szervek hatékony működéséhez és feladataik ellátásához elengedhetetlen, hogy ilyen erőforrásokhoz jussanak. Fontos, hogy amennyiben az egyenlőséggel foglalkozó szervekre új hatásköröket ruháznak, a tagállamok gondoskodjanak arról, hogy e szervek pénzügyi és egyéb erőforrásai továbbra is lehetővé tegyék számukra feladataik hatékony ellátását és hatásköreik hatékony gyakorlását.

([11]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1500 irányelve (2024. május 14.) a foglalkoztatás és munkavégzés terén a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség tekintetében az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó előírásokról, valamint a 2006/54/EK és a 2010/41/EU irányelv módosításáról (HL L, 2024/1500. 2024.5.29., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj).

(22) Fontos, hogy a pénzügyi erőforrások allokációja stabil maradjon, többéves alapon legyen megtervezve, és lehetővé tegye az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára, hogy fedezzék az esetlegesen nehezen előre látható költségeket, melyek például a panaszszám és a perköltségek emelkedése, vagy automatizált rendszerek használata esetén merülhetnek fel. Kulcsfontosságú az, hogy figyelmet fordítsanak az automatizált rendszerek – többek között a mesterséges intelligencia – használatában rejlő lehetőségekre és kockázatokra. Az egyenlőséggel foglalkozó szerveket megfelelő emberi és műszaki erőforrásokkal kell ellátni. Ezen erőforrásoknak különösképpen lehetővé kell tenniük az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára azt, hogy egyrészt automatizált rendszereket használjanak a munkájukhoz, másrészt hogy értékeljék e rendszereket a megkülönböztetésmentességre vonatkozó szabályoknak való megfelelésük szempontjából. Amennyiben az egyenlőséggel foglalkozó szerv több megbízatással is rendelkező szerv része, biztosítani kell az egyenlőséggel kapcsolatos megbízatása teljesítéséhez szükséges erőforrásokat.

(23) Az egyenlőséggel foglalkozó szerveknek – más szereplőkkel, például a szociális partnerekkel és a civil társadalmi szervezetekkel együtt – kulcsszerepe van a hátrányos megkülönböztetés megelőzésében és az egyenlőség előmozdításában. A hátrányos megkülönböztetés strukturális vonatkozásainak kezelése és a társadalmi változás elősegítése érdekében az egyenlőséggel foglalkozó szerveket fel kell hatalmazni arra, hogy tevékenységeket végezzenek a 79/7/EGK, a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és a 2004/113/EK irányelv hatálya alá tartozó tulajdonságokon alapuló és az említett irányelvek hatálya alá tartozó területeken történő hátrányos megkülönböztetés megelőzése, valamint az egyenlő bánásmód előmozdítása érdekében. Az ilyen tevékenységek közé tartozhat a jó gyakorlatok megosztása, a pozitív fellépés és az egyenlőség általános érvényesítése a közjogi és magánszervezetek körében, valamint a megfelelő képzés, tájékoztatás, tanácsadás, iránymutatás és támogatás biztosítása számukra. Az is létfontosságú, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek kommunikáljanak az érdekelt felekkel, és nyilvános vitákban vegyenek részt.

(24) A megelőzés mellett az egyenlőséggel foglalkozó szervek legfontosabb feladata, hogy segítséget nyújtsanak a hátrányos megkülönböztetés áldozatainak. Az „áldozat” fogalma alatt értendő minden olyan személy, aki úgy ítéli meg, hogy a 79/7/EGK irányelv 4. cikkében, a 2000/43/EK irányelv 2. cikkében, a 2000/78/EK irányelv 2. cikkében vagy a 2004/113/EK irányelv 4. cikkében említett hátrányos megkülönböztetést tapasztalt. Bármely személy nem, faji vagy etnikai származás, vallás vagy meggyőződés, fogyatékosság, életkor vagy szexuális irányultság alapján történő hátrányos megkülönböztetés áldozata lehet, és már korai szakaszban részesülnie kell az egyenlőséggel foglalkozó szervek segítségében, függetlenül attól, hogy megállapítást nyert-e a hátrányos megkülönböztetés. Az ilyen segítségnyújtásnak mindig magában kell foglalnia legalább a kulcsfontosságú információk rendelkezésre bocsátását a panaszosok számára, beleértve az arra vonatkozó tájékoztatást is, hogy a panaszt lezárják-e, vagy indokolt-e további vizsgálatot folytatni, kivéve, ha a panaszt névtelenül nyújtották be. A tagállamok felelnek azon részletszabályoknak, például az eljárás időkeretének vagy az ismétlődő vagy visszaélésszerű panaszokkal szembeni eljárási garanciáknak a meghatározásáért, amelyek szerint az egyenlőséggel foglalkozó szerv tájékoztatja a panaszosokat.

(25) Annak biztosítása érdekében, hogy minden áldozat panaszt tehessen, lehetővé kell tenni a panaszok különböző módokon történő benyújtását. Az (EU) 2018/951 ajánlás szerint lehetővé kell tenni az egyenlőséggel foglalkozó szervekhez történő szóbeli, írásbeli és online panaszbenyújtást a panaszos által választott olyan nyelven, amely az egyenlőséggel foglalkozó szerv elhelyezkedése szerinti tagállamban általános nyelv. Az alacsony bejelentési arány egyik okának – nevezetesen a megtorlástól való félelemnek – a kezelése érdekében az egyenlőséggel foglalkozó szerveknek tájékoztatniuk kell az áldozatokat az alkalmazandó titoktartási szabályokról.

(26) Annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a viták gyors, megfizethető, peren kívüli rendezését, a tagállamoknak lehetőséget kell biztosítaniuk arra, hogy a felek maga az egyenlőséggel foglalkozó szerv vagy más, meglévő illetékes szervezet által nyújtott alternatív vitarendezéshez folyamodjanak. Egy másik illetékes szervezet kiválasztásakor fontos figyelembe venni a tartós alapon létrehozott szervezeteket, és biztosítani, hogy a vitarendezési folyamatért felelős személy(ek) független(ek) és pártatlan(ok) legyen(ek), valamint rendelkezzen(ek) a szükséges szakértelemmel. A viták peren kívüli rendezése nagyobb valószínűséggel jár sikerrel, ha arra a felek megegyezésével kerül sor. Az a lehetőség, hogy független tanácsadást kérjenek, vagy harmadik fél, például a szociális partnerek képviseljék vagy segítsék őket, szintén hasznos lehet a felek számára a vitájuk alternatív rendezésének bármely szakaszában. A vitarendezés hiánya – például azért, mert valamelyik fél elutasította az eljárás eredményét – nem akadályozhatja a feleket abban, hogy bíróság előtt eljárjanak. A tagállamoknak a nemzeti jognak és gyakorlatnak megfelelően meg kell határozniuk az alternatív vitarendezési eljárás körülményeit.

(27) Amennyiben az egyenlőséggel foglalkozó szervek az egyenlő bánásmód 79/7/EGK, 2000/43/EK, 2000/78/EK vagy 2004/113/EK irányelvben megállapított elvének esetleges megsértését gyanítják, lehetővé kell tenni számukra, hogy – különösen panaszt követően, vagy saját kezdeményezésre – vizsgálatot folytassanak.

(28) A bizonyítékok kulcsfontosságúak annak megállapításához, hogy történt-e hátrányos megkülönböztetés, és azok gyakran nem az áldozat birtokában vannak. Az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára ezért lehetővé kell tenni, hogy hozzáférjenek az annak megállapításához szükséges információkhoz, hogy történt-e hátrányos megkülönböztetés, és együttműködjenek más illetékes szervekkel – amelyek magukban foglalhatják az érintett közszolgálatokat, például a munkaügyi vagy a tanfelügyelőségeket –, valamint a szociális partnerekkel. A tagállamoknak megfelelő keretet kell létrehozniuk e hatáskör gyakorlásához, a nemzeti szabályokkal és eljárásokkal összhangban. A tagállamok – a nemzeti joggal és gyakorlattal összhangban – más illetékes szervet is megbízhatnak azzal, hogy vizsgálatot folytassanak. A párhuzamos eljárások elkerülése érdekében az említett illetékes szervnek a folyamat lezártát követően – kérésre – tájékoztatnia kell az egyenlőséggel foglalkozó szervet a vizsgálat eredményeiről.

(29) Lehetővé kell tenni az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára, hogy az összegyűjtött bizonyítékok alapján dokumentálják értékelésüket a panaszról. A tagállamoknak meg kell határozniuk ezen értékelés jogi jellegét, amely lehet nem kötelező erejű vélemény vagy kötelező erejű határozat. Mindkettőnek tartalmaznia kell az értékelés indokolását, és adott esetben az egyenlő bánásmód elve bármely feltárt megsértésének orvoslására és a további előfordulások megelőzésére irányuló intézkedéseket, figyelembe véve a vélemények és a határozatok eltérő jellegét. Az egyenlőséggel foglalkozó szervek munkájának hatékonysága érdekében a tagállamoknak megfelelő mechanizmusokat kell elfogadniuk a vélemények nyomon követésére és a határozatok végrehajtására.

(30) A munkájukkal, valamint az egyenlőségről és a hátrányos megkülönböztetéstől való mentességről szóló joggal kapcsolatos tudatosságnövelés érdekében lehetővé kell tenni az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára, hogy közzétegyék azon véleményeiknek és határozataiknak legalább az összefoglalóját, amelyek szerintük különös relevanciával bírnak.

(31) Az egyenlőséggel foglalkozó szerveket fel kell jogosítani arra, hogy az egyenlő bánásmód 79/7/EGK, 2000/43/EK, 2000/78/EK és 2004/113/EK irányelvben megállapított elve tiszteletben tartásának biztosításához való hozzájárulás érdekében bíróság előtt eljárjanak. Az ilyen bírósági eljárásokra – összhangban a nemzeti joggal és gyakorlattal – sor kerülhet bíróságok, illetve olyan, azokkal egyenértékű szervek előtt, amelyek az egyenlő bánásmóddal és a hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos ügyekben járnak el. A keresetek elfogadhatóságára vonatkozó nemzeti jog és gyakorlat, valamint különösen a jogos érdekre vonatkozó feltételek nem alkalmazhatók oly módon, amely aláásható az egyenlőséggel foglalkozó szervek eljáráshoz való jogának hatékonyságát. Az ezen irányelv szerint az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára biztosított vizsgálati és döntéshozatali hatáskörök, valamint a bíróság előtti eljáráshoz való jog várhatóan megkönnyíti a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és a 2004/113/EK irányelvben foglalt, a bizonyítási teherről és a jogok védelméről szóló hatályos rendelkezések gyakorlati végrehajtását. Az ezen irányelvben előírt feltételek mellett az egyenlőséggel foglalkozó szervek képesek lesznek olyan tényeket megállapítani, amelyekből vélelmezni lehet, hogy közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés történt, és ezáltal teljesítik a 2000/43/EK irányelv 8. cikkében, a 2000/78/EK irányelv 10. cikkében és a 2004/113/EK irányelv 9. cikkében előírt feltételeket. Az egyenlőséggel foglalkozó szervek által ezen irányelv szerint nyújtott támogatás ezért meg fogja könnyíteni az áldozatok igazságszolgáltatáshoz való hozzáférését. Lehetővé kell tenni az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára, hogy kiválasszák azokat az ügyeket, amelyeket bíróság elé kívánnak utalni annak érdekében, hogy hozzájáruljanak az egyenlő bánásmódra vonatkozó jogszabályok megfelelő értelmezéséhez és alkalmazásához.

(32) Amennyiben az egyenlőséggel foglalkozó szervek hatáskörrel rendelkeznek arra, hogy kötelező erejű határozatokat hozzanak, fel kell hatalmazni őket arra, hogy félként járjanak el az említett határozatok végrehajtására vagy bírósági felülvizsgálatára irányuló eljárásokban. Az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára lehetővé kell tenni emellett azt is, hogy a nemzeti joggal és gyakorlattal összhangban észrevételeket nyújtsanak be a bíróságokhoz, például szakértői véleményük előterjesztése révén.

(33) Az egyenlőséggel foglalkozó szervek bíróság előtti eljáráshoz való joga különböző formákat ölthet a különböző nemzeti jogi keretekben. Ezért a tagállamoknak – a nemzeti joggal és gyakorlattal összhangban – választaniuk kell az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozóan a következő intézkedési formák közül kell egyet vagy többet: eljárás egy vagy több áldozat nevében, vagy egy vagy több áldozat támogatása érdekében, vagy bírósági eljárás indítása az adott szerv saját nevében.

(34) Lehetővé kell tenni az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára, hogy az áldozatok nevében vagy támogatása érdekében – adott esetben az áldozatok beleegyezésével –eljárjanak, lehetővé téve az áldozatok számára az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést azokban az esetekben, amikor az eljárási és pénzügyi akadályok vagy a viktimizációtól való félelem gyakran visszatartja őket a cselekvéstől. Amennyiben az egyenlőséggel foglalkozó szervek egy vagy több áldozat nevében járnak el, az áldozatokat képviselik a bíróság előtt. Amennyiben az egyenlőséggel foglalkozó szervek egy vagy több áldozat támogatása érdekében járnak el, részt vesznek az áldozatok által indított bírósági eljárásokban a kereset támogatása érdekében.

(35) A hátrányos megkülönböztetés egyes eseteivel nehéz felvenni a küzdelmet, mivel a panaszosok maguk nem indítanak ügyeket. A Bíróság a C-54/07. sz. ügyben ([12]) hozott ítéletében, amelyet egy egyenlőséggel foglalkozó szerv indított a saját nevében, megerősítette, hogy a hátrányos megkülönböztetés akár azonosítható sértett hiányában is megállapítható. Ezért a hátrányos megkülönböztetés elleni, a közérdek védelmét szolgáló küzdelem érdekében a tagállamok számára biztosítani kell annak lehetőségét, hogy úgy rendelkezzenek, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek a hátrányos megkülönböztetés bizonyos eseteiben eljárhatnak a saját nevükben, például az esetek gyakorisága vagy súlyossága, illetve a jogi tisztázás szükségessége okán, amelyek mindegyike arra utalhat, hogy a hátrányos megkülönböztetés strukturális vagy szisztematikus jellegű. A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy a nemzeti joggal és gyakorlattal összhangban úgy rendelkezzenek, hogy a hátrányos megkülönböztetés ezen eseteiben valamely azonosítható személy vagy szervezet mint alperes megléte szükséges.

(36) A személyhez fűződő jogok tiszteletben tartásának biztosítása érdekében a tagállamoknak megfelelő eljárási garanciákkal együtt kell meghatározniuk az egyenlőséggel foglalkozó szervek hatásköreit, biztosítva a titoktartáshoz való jog és az általános jogelvek – így például a tisztességes eljáráshoz való jog, a védelemhez való jog és a kötelező erejű határozatok bírósági felülvizsgálatához való jog –megfelelő védelmét, többek között abban az esetben is, amikor az egyenlőséggel foglalkozó szerv félként vagy valamely fél nevében jár el bírósági eljárásokban. A tagállamok például felajánlhatják a tanúk és a visszaélést bejelentő személyek számára a titoktartást, ami fontos módja annak, hogy ösztönözzék a hátrányos megkülönböztetés eseteinek bejelentését.

(37) Ezen irányelvnek az egyenlőséggel foglalkozó szervek bíróság előtti eljáráshoz való jogára vonatkozó rendelkezései nem módosítják az áldozatoknak, vagy azon, az áldozatok jogait érvényesítő egyesületeknek, szervezeteknek vagy más jogi személyeknek a jogait, amelyeknek – a nemzeti jogban megállapított kritériumoknak megfelelően – jogos érdeke fűződik a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és a 2004/113/EK irányelv betartásának biztosításához, az említett irányelvekben meghatározottak szerint, ideértve azt az esetet is, amikor az említett áldozatok, egyesületek, szervezetek vagy más jogi személyek valamilyen bírósági vagy közigazgatási eljárásban, vagy mindkettőben részt vesznek.

(38) Az egyenlőséggel foglalkozó szervek munkájának hatékonysága attól is függ, hogy a hátrányos megkülönböztetés kockázatának kitett csoportoknak teljes körű hozzáférést biztosítanak-e szolgáltatásaikhoz. Az Európai Uniónak az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége által a kisebbségekről és a hátrányos megkülönböztetésről végzett második felmérése szerint az etnikai vagy bevándorló kisebbségi csoportok tagjainak 71 %-a számolt be arról, hogy nincs tudomása olyan szervezetről, amely támogatást vagy tanácsadást nyújt a hátrányos megkülönböztetés áldozatainak. Az ilyen hozzáférés támogatása szempontjából kulcsfontosságú lépés a tagállamok részéről annak biztosítása, hogy az emberek ismerjék jogaikat, és tisztában legyenek az egyenlőséggel foglalkozó szervek létezésével és az általuk kínált szolgáltatásokkal. Ez különösen fontos a hátrányos helyzetű csoportok és azon csoportok esetében, amelyek esetében az információkhoz való hozzáférés – például a bizonytalan gazdasági helyzet, az életkor, a fogyatékosság, az írástudás szintje, az állampolgárság, illetve a tartózkodási jogállás vagy az online eszközökhöz való hozzáférés hiánya miatt – akadályozott lehet.

(39) Mindenki számára egyenlő hozzáférést kell biztosítani az egyenlőséggel foglalkozó szervek szolgáltatásaihoz és kiadványaihoz. E célból fel kell tárni és kezelni kell az egyenlőséggel foglalkozó szervek szolgáltatásaihoz való hozzáférés potenciális akadályait. A szolgáltatásoknak ingyeneseknek kell lenniük a panaszosok számára. A tagállamoknak továbbá – a regionális és helyi hatóságok autonómiájának sérelme nélkül – azt is biztosítaniuk kell, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek szolgáltatásai a tagállamok egész területén, minden potenciális áldozat számára elérhetőek legyenek, például helyi irodák – többek között mobil irodák – létrehozása, kommunikációs eszközök használata, helyi kampányok szervezése, a helyi megbízottakkal vagy civil társadalmi szervezetekkel való együttműködés vagy szerződéses szolgáltatók révén.

(40) Annak érdekében, hogy a fogyatékossággal élő személyek számára hozzáférést biztosítsanak az egyenlőséggel foglalkozó szervek valamennyi szolgáltatásához és tevékenységéhez, biztosítani kell egyfelől az akadálymentességet az (EU) 2019/882 európai parlamenti és tanácsi irányelvben ([13]) meghatározott követelményekkel összhangban, másfelől pedig az észszerű alkalmazkodást a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló, 2006. december 13-án elfogadott ENSZ-egyezménnyel összhangban. Ezért az egyenlőséggel foglalkozó szerveknek biztosítaniuk kell a fizikai és elektronikus hozzáférhetőséget azáltal, hogy megelőzik és megszüntetik azokat az akadályokat, amelyekkel a fogyatékossággal élő személyek az egyenlőséggel foglalkozó szervek által nyújtott szolgáltatásokhoz és információkhoz való hozzáférés során szembesülhetnek, valamint szükséges és megfelelő módosítások és kiigazítások révén észszerű alkalmazkodást kell biztosítaniuk, amennyiben az egyedi esetben indokolt.

([12]) A Bíróság C-54/07. sz., *Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding* kontra *Firma Feryn NV* ügyben 2008. július 10-én hozott ítélete, ECLI:EU:C:2008:397.

([13]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/882 irányelve (2019. április 17.) a termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelményekről (HL L 151., 2019.6.7., 70. o.).

(41) Elengedhetetlen az egymástól való tanulás, a koherencia és a következetesség szempontjából annak lehetővé tétele, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek hosszú távon rendszeresen egyeztessenek és együttműködjenek különböző szinteken, ami szélesítheti a munkájuk hatását és ismertségét. Az egyenlőséggel foglalkozó szerveknek – saját hatásköreiken belül – együtt kell működniük ugyanazon tagállam más, egyenlőséggel foglalkozó szerveivel, valamint helyi, regionális, nemzeti, uniós és nemzetközi szintű közjogi és magánszervezetekkel, például egyenlőséggel foglalkozó szervek uniós szintű hálózataival, civil társadalmi szervezetekkel, adatvédelmi hatóságokkal, szociális partnerekkel, munkaügyi és tanfelügyelőségekkel, bűnüldöző szervekkel, az emberi jogok védelméért nemzeti szinten felelős ügynökségekkel, nemzeti statisztikai hivatalokkal, az uniós forrásokat kezelő hatóságokkal, a nemzeti roma kapcsolattartó pontokkal, fogyasztói szervekkel, valamint a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény előmozdítását, védelmét és nyomon követését szolgáló független nemzeti mechanizmusokkal.

(42) Az egyenlőséggel foglalkozó szervek akkor láthatják el teljes mértékben szakértői szerepüket az egyenlő bánásmód területén és járulhatnak hozzá a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítéséhez, ha a politikai döntéshozatali folyamatban kellő időben konzultálnak velük a 79/7/EGK, a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és a 2004/113/EK irányelvből eredő jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatos kérdésekben. Ezért a tagállamoknak eljárásokat kell kialakítaniuk annak biztosítására, hogy ilyen konzultációra időben sor kerüljön, valamint lehetővé kell tenniük az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára, hogy amennyiben az egyenlőséggel foglalkozó szervek szükségesnek ítélik, ajánlásokat fogalmazzanak meg és azokat közzétegyék, kellő időben ahhoz, hogy az ajánlásokat figyelembe vegyék.

(43) Az egyenlőségre vonatkozó adatok elengedhetetlenek a tudatosság fokozásához, az emberek érzékenyítéséhez, a hátrányos megkülönböztetés számszerűsítéséhez, a tendenciák időbeli alakulásának bemutatásához, a hátrányos megkülönböztetés fennállásának bizonyításához, az egyenlőségre vonatkozó jogszabályok végrehajtásának értékeléséhez, a pozitív intézkedések szükségességének bizonyításához és a tényeken alapuló szakpolitikai döntéshozatal elősegítéséhez. Az egyenlőséggel foglalkozó szervek hozzájárulhatnak az egyenlőségre vonatkozó releváns adatok e célokból történő kidolgozásához, például úgy, hogy kerekasztal-beszélgetéseket szerveznek az összes érintett szervezet részvételével. Az egyenlőséggel foglalkozó szerveknek emellett – a nemzeti joggal összhangban – saját tevékenységükkel kapcsolatos adatokat kell gyűjteniük és elemezniük, lehetővé kell tenni számukra, hogy felméréseket végezzenek, valamint, hogy hozzáférjenek a 79/7/EGK, a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és a 2004/113/EK irányelvből eredő jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatos statisztikákhoz, és felhasználják azokat. Az egyenlőséggel foglalkozó szervek által összegyűjtött személyes adatokat anonimizálni kell, vagy ha ez nem lehetséges, álnevesíteni kell azokat.

(44) Az egyenlőséggel foglalkozó szerveknek olyan, a prioritásaikat és jövőbeni tevékenységeiket meghatározó munkaprogramot kell elfogadniuk, amelynek segítségével hosszú távon biztosíthatják különböző munkaterületeik koherenciáját, a megbízatásuk körébe tartozó hátrányos megkülönböztetés rendszerszintű problémáit pedig egy hosszú távú cselekvési terv részeként kezelhetik.

(45) Az éves tevékenységi jelentés közzététele mellett az egyenlőséggel foglalkozó szerveknek rendszeresen jelentést kell közzétenniük többek között a megbízatásuk körébe tartozó hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos tagállamokbeli helyzet átfogó értékeléséről, valamint egyéb jelentéseket a hátrányos megkülönböztetéssel összefüggésben.

(46) Az ezen irányelvnek megfelelően kijelölt, egyenlőséggel foglalkozó szervek működése tekintetében a tagállami jelentéstételi kötelezettségek végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni az adatgyűjtés alapjául szolgáló releváns mutatók jegyzékének létrehozása érdekében. Az ilyen mutatók nem szolgálhatnak az egyes tagállamok rangsorolására vagy az egyes tagállamoknak címzett konkrét ajánlások kibocsátására. Ezeket a végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek megfelelően kell gyakorolni ([14]).

(47) Ez az irányelv minimumkövetelményeket határoz meg, így lehetőséget biztosít a tagállamoknak, hogy kedvezőbb rendelkezéseket vezessenek be vagy tartsanak fenn. Ezen irányelv végrehajtása a tagállamok egyikében sem szolgálhat alapul a már elért szinthez képest történő visszalépéshez.

(48) A személyes adatok ezen irányelv szerinti, egyenlőséggel foglalkozó szervek általi kezelését az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelettel ([15]) teljes összhangban kell végezni. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek feladatait – az (EU) 2016/679 rendelettel összhangban – jogszabályban egyértelműen meghatározzák. Az egyenlőséggel foglalkozó szervek kizárólag az ezen irányelv szerinti feladataik ellátásához szükséges mértékben kezelhetnek személyes adatokat. Azokat az egyéneket, akiknek a személyes adatait kezelik, tájékoztatni kell az érintettként őket megillető jogokról, többek között a nemzeti szinten rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőségekről.

([14]) Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

([15]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016. 5.4., 1.o.).

(49) Amennyiben az egyenlőséggel foglalkozó szervek feladatainak teljesítése a személyes adatoknak az (EU) 2016/679 rendelet 9. cikkének (1) bekezdésében említett különleges kategóriáinak a kezelését teszi szükségessé, a tagállamoknak azt is biztosítaniuk kell, hogy a nemzeti jog egyrészt tiszteletben tartsa az adatvédelemhez való jog lényegi tartalmát, másrészt az (EU) 2016/679 rendelet 9. cikke (2) bekezdésének g) pontjával összhangban megfelelő és konkrét intézkedéseket írjon elő az érintett alapvető jogainak és érdekeinek védelme érdekében. E biztosítékoknak magukban kell foglalniuk például olyan belső szabályzatokat és intézkedéseket, amelyek biztosítják az adattakarékosságot, lehetőség szerint többek között a személyes adatok anonimizálása révén; alkalmazzák a személyes adatok álnevesítését és titkosítását; megakadályozzák a személyes adatokhoz való jogosulatlan hozzáférést és azok jogosulatlan továbbítását; valamint amelyek biztosítják, hogy a személyes adatokat csak a kezelésük céljainak eléréséhez szükséges ideig kezelik.

(50) Ez az irányelv a 2000/43/EK és a 2004/113/EK irányelvben megállapított szabályokra épül azáltal, hogy megerősített előírásokat vezet be az egyenlőséggel foglalkozó szervek működésére vonatkozóan. A 2000/43/EK és 2004/113/EK irányelvnek az egyenlőséggel foglalkozó szervekre vonatkozó rendelkezéseit ezért el kell hagyni.

(51) Ezen irányelv célja, hogy az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának megerősítése céljából biztosítsa az egyenlőséggel foglalkozó szervek minimumszabályoknak megfelelő működését e szervek hatékonyságának javítása és függetlenségének garantálása érdekében. Mivel ezen irányelv célját a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban annak terjedelme és hatásai miatt e cél jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat a szubszidiaritásnak az EUSZ 5. cikkében foglalt elvével összhangban. Az arányosságnak az említett cikkben foglalt elvével összhangban ez az irányelv, amely minimumelőírások megállapítására korlátozódik, nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.

(52) Az európai adatvédelmi biztossal az (EU) 2018/1725 európai parlamenti és tanácsi rendelet ([16]) 42. cikkének (1) bekezdésével összhangban konzultációra került sor, és a biztos 2023. február 2-án véleményt nyilvánított ([17]),

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Cél, tárgy és hatály

(1) Ezen irányelv az egyenlőséggel foglalkozó szervek működésére vonatkozó minimumkövetelményeket állapít meg e szervek hatékonyságának javítása és függetlenségének garantálása céljából, az egyenlő bánásmód 79/7/EGK, 2000/43/EK, 2000/78/EK és 2004/113/EK irányelvből eredő elve alkalmazásának megerősítése érdekében.

(2) Az ezen irányelv alapján a tagállamokkal szemben előírt kötelezettségek és az egyenlőséggel foglalkozó szervek ezen irányelv szerinti feladatai kiterjednek a 79/7/EGK, a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és a 2004/113/EK irányelvből eredő jogokra és kötelezettségekre.

2. cikk

Az egyenlőséggel foglalkozó szervek kijelölése

(1) A tagállamok kijelölnek egy vagy több szervet (a továbbiakban: egyenlőséggel foglalkozó szervek) az ezen irányelvben meghatározott hatáskörök gyakorlására.

(2) Ez az irányelv nem érinti a munkaügyi felügyelőségek vagy az egyéb végrehajtó szervek hatásköreit és a szociális partnereknek a nemzeti jog és gyakorlat szerinti jogait és előjogait, többek között a kollektív szerződések, valamint a bírósági eljárásokban történő képviselet és védelem tekintetében.

([16]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1725 rendelete (2018. október 23.) a természetes személyeknek a személyes adatok uniós intézmények, szervek, hivatalok és ügynökségek általi kezelése tekintetében való védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 45/2001/EK rendelet és az 1247/2002/EK határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 295., 2018.11.21., 39.o.).

([17]) HL C 64., 2023.2.21., 46. o.

3. cikk

Függetlenség

(1) A tagállamok intézkedéseket hoznak annak biztosítására, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek feladataik ellátása és hatásköreik gyakorlása során függetlenek és külső befolyástól mentesek legyenek, és hogy ne kérjenek vagy fogadjanak el utasításokat a kormánytól vagy más állami vagy magánszervezettől. Ezen irányelv célkitűzéseivel összhangban és az alkalmazandó jogi kereten belül az egyenlőséggel foglalkozó szerveknek képeseknek kell lenniük saját pénzügyi és egyéb erőforrásaik kezelésére, valamint saját döntéseket fogadhatnak el a belső struktúrájukkal, az elszámoltathatóságukkal, a személyzetükkel és a szervezetükre vonatkozó kérdésekkel kapcsolatban.

(2) A tagállamok átlátható eljárásokat írnak elő az egyenlőséggel foglalkozó szervek döntéshozói vagy vezetői pozíciót betöltő személyzetének, és adott esetben az irányító testület tagjainak a kiválasztására, kinevezésére, visszahívására és esetleges összeférhetetlenségére vonatkozóan, azok kompetenciájának és függetlenségének biztosítása érdekében.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek olyan belső struktúrát hozzanak létre, amely biztosítja a hatásköreik független és adott esetben pártatlan gyakorlását.

(4) A tagállamok biztosítják, hogy a több megbízatással is rendelkező szervek belső struktúrája biztosítsa az egyenlőséggel kapcsolatos megbízatás hatékony gyakorlását.

4. cikk

Erőforrások

A tagállamok nemzeti költségvetési eljárásaikkal összhangban biztosítják, hogy minden egyenlőséggel foglalkozó szerv rendelkezzen azokkal az emberi, műszaki és pénzügyi erőforrásokkal, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a 79/7/EGK, a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és a 2004/113/EK irányelvben meghatározott indokokból és az említett irányelvek hatálya alá tartozó területeken hatékonyan elássa minden feladatát és gyakorolja minden hatáskörét, többek között abban az esetben is, amikor az egyenlőséggel foglalkozó szerv több megbízatással is rendelkező szerv része.

5. cikk

Figyelemfelhívás, megelőzés és támogatás

(1) A tagállamok megfelelő intézkedéseket, például stratégiákat fogadnak el annak érdekében, hogy az egész területükön felhívják a lakosság figyelmét a 79/7/EGK, a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és a 2004/113/EK irányelv szerinti jogokra, valamint az egyenlőséggel foglalkozó szervek és szolgáltatásaik létezésére, különös figyelmet fordítva a hátrányos megkülönböztetés kockázatának kitett egyénekre és csoportokra.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek felhatalmazással rendelkezzenek olyan tevékenységek végzésére, amelyek a hátrányos megkülönböztetés megelőzésére és az egyenlő bánásmódnak a 79/7/EGK, a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és 2004/113/EK irányelvből eredő elvének előmozdítására irányulnak. Az ilyen tevékenységek magukban foglalhatják többek között a pozitív fellépések és a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésének előmozdítását az állami és magánszervezetek körében, a megfelelő képzés, tanácsadás és támogatás biztosítását ezek részére, a nyilvános viták folytatását, az érintett érdekelt felekkel, köztük a szociális partnerekkel folytatott kommunikációt, valamint a jó gyakorlatok cseréjének előmozdítását. Az ilyen tevékenységek végzése során az egyenlőséggel foglalkozó szervek figyelembe vehetik azon sajátos hátrányos helyzeteket, amelyek az interszekcionális megkülönböztetésből erednek, amely a nem és bármely más, a 79/7/EGK, a 2000/43/EK, a 2000/78/EK vagy a 2004/113/EK irányelv szerint védett tulajdonságok kombinációján alapuló hátrányos megkülönböztetésként értendő.

(3) A tagállamok és az egyenlőséggel foglalkozó szervek figyelembe veszik az egyes célcsoportok számára megfelelő kommunikációs eszközöket és formátumokat. Különös figyelmet kell fordítaniuk azon csoportokra, amelyek esetében az információkhoz való hozzáférés – például a bizonytalan gazdasági helyzet, az életkor, a fogyatékosság, az írástudás szintje, az állampolgárság, illetve a tartózkodási jogállás vagy az online eszközökhöz való hozzáférés hiánya miatt – akadályozott lehet.

6. cikk

Áldozatsegítés

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek segítséget tudjanak nyújtani az állítólagos áldozatoknak a (2)-(4) bekezdésben meghatározottak szerint.

Ezen irányelv alkalmazásában az „áldozat” fogalma alatt értendő minden olyan személy, aki úgy ítéli meg, hogy a 79/7/EGK irányelv 4. cikke, a 2000/43/EK irányelv 2. cikke, a 2000/78/EK irányelv 2. cikke, vagy a 2004/113/EK irányelv 4. cikke értelmében vett hátrányos megkülönböztetést tapasztalt.

(2) Az egyenlőséggel foglalkozó szerveknek képeseknek kell lenniük arra, hogy hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos panaszokat fogadjanak.

(3) Az egyenlőséggel foglalkozó szerveknek segítséget kell nyújtaniuk az áldozatoknak, először is azáltal, hogy tájékoztatják őket a következőkről:

a) a jogi keretről, beleértve a sajátos helyzetükre irányuló tanácsadást is;

b) az egyenlőséggel foglalkozó szerv által nyújtott szolgáltatásokról és a kapcsolódó eljárási szempontokról;

c) a rendelkezésre álló jogorvoslatokról, többek között a bírósághoz fordulás lehetőségéről;

d) az alkalmazandó titoktartási szabályokról és a személyes adatok védelméről; valamint

e) annak lehetőségéről, hogy más szervektől vagy szervezetektől pszichológiai vagy más típusú releváns támogatáshoz juthatnak.

(4) Az egyenlőséggel foglalkozó szerveknek észszerű időn belül tájékoztatniuk kell a panaszosokat arról, hogy lezárják-e a panaszukat, vagy indokolt-e annak további vizsgálata.

7. cikk

Alternatív vitarendezés

Az egyenlőséggel foglalkozó szerveknek képeseknek kell lenniük arra, hogy biztosítsák az alternatív vitarendezés lehetőségét a felek részére. Ezt a folyamatot a nemzeti joggal és gyakorlattal összhangban maga az egyenlőséggel foglalkozó szerv vagy egy másik, illetékes szervezet vezetheti, amely utóbbi esetben az egyenlőséggel foglalkozó szerv észrevételeket fogalmazhat meg a szervezet számára. Az ilyen alternatív vitarendezés különböző formákat ölthet, lehet például közvetítés vagy békéltetés, a nemzeti joggal és gyakorlattal összhangban. A vitarendezés hiánya nem akadályozhatja a feleket a bírósághoz forduláshoz való joguk gyakorlásában. A tagállamok megfelelő elévülési időt biztosítanak annak garantálása érdekében, hogy a vitában részt vevő felek bírósághoz fordulhassanak, például oly módon, hogy az elévülési idő nyugszik mindaddig, amíg a felek alternatív vitarendezési eljárásban vesznek részt.

8. cikk

Vizsgálatok

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek felhatalmazással rendelkezzenek arra, hogy vizsgálatot folytassanak arra vonatkozóan, hogy sor került-e az egyenlő bánásmód 79/7/EGK, 2000/43/EK, 2000/78/EK és 2004/113/EK irányelvben meghatározott elvének megsértésére.

(2) A tagállamok olyan keretet biztosítanak a vizsgálatok lefolytatására, amely lehetővé teszi az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára a tényfeltárást. Ennek a keretnek különösképpen tényleges jogot kell biztosítania az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára ahhoz, hogy hozzáférjenek az annak megállapításához szükséges információkhoz és dokumentumokhoz, hogy történt-e hátrányos megkülönböztetés. Emellett megfelelő mechanizmusokat kell előírnia az egyenlőséggel foglalkozó szervek számára, hogy azok az említett célból együttműködjenek az érintett állami szervekkel.

(3) A tagállamok – a nemzeti joggal és gyakorlattal összhangban – más illetékes szervet is megbízhatnak az (1) és (2) bekezdésben említett hatáskörökkel. Amikor egy ilyen illetékes szerv lezárta vizsgálatát, kérésre tájékoztatnia kell az egyenlőséggel foglalkozó szervet a vizsgálat eredményeiről.

(4) A tagállamok úgy is rendelkezhetnek, hogy az e cikk (1) bekezdése és a 9. cikk szerinti vizsgálatok ne kezdődjenek el vagy folytatódjanak mindaddig, amíg ugyanabban az ügyben bírósági eljárás van folyamatban.

9. cikk

Vélemények és határozatok

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek felhatalmazással rendelkezzenek arra, hogy kiadják és dokumentálják az ügyre vonatkozó értékelésüket, beleértve a tények megállapítását és a hátrányos megkülönböztetés fennállására vonatkozó, indokolással ellátott következtetést. A tagállamok meghatározzák, hogy ezt nem kötelező erejű vélemények vagy kötelező erejű határozatok révén kell-e megtenni.

(2) Adott esetben a nem kötelező erejű véleményeknek és a kötelező erejű határozatoknak konkrét intézkedéseket kell tartalmazniuk az egyenlő bánásmód elve bármely feltárt megsértésének orvoslására és az ilyen esetek megismétlődésének megelőzésére. A tagállamok megfelelő mechanizmusokat – például visszajelzési kötelezettségeket – hoznak létre a nem kötelező erejű vélemények nyomon követésére és a kötelező erejű határozatok végrehajtására.

(3) Az egyenlőséggel foglalkozó szerveknek közzé kell tenniük azon véleményeiknek és határozataiknak legalább az összefoglalóját, amelyek szerintük különös relevanciával bírnak.

10. cikk

Peres eljárás

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek az e cikk (2)–(4) bekezdésben foglaltaknak megfelelően jogosultak legyenek bíróság előtt eljárni a 79/7/EGK, a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és a 2004/113/EK irányelvben megállapított egyenlő bánásmód elvének végrehajtásával kapcsolatos polgári és közigazgatási peres eljárásokban, összhangban a keresetek elfogadhatóságára vonatkozó nemzeti joggal és gyakorlattal, ideértve az áldozat beleegyezését előíró szabályokat is.

(2) Az egyenlőséggel foglalkozó szervek bíróság előtti eljáráshoz való jogának magában kell foglalnia azt a jogot is, hogy e szervek a nemzeti joggal és gyakorlattal összhangban észrevételeket nyújtsanak be a bírósághoz.

(3) Az egyenlőséggel foglalkozó szervek bíróság előtti eljáráshoz való jogának továbbá legalább a következők egyikét is magában kell foglalnia:

a) az a jog, hogy egy vagy több áldozat nevében bírósági eljárást indítsanak;

b) az a jog, hogy részt vegyenek bírósági eljárásban egy vagy több áldozat támogatása érdekében; vagy

c) az a jog, hogy saját nevükben bírósági eljárást indítsanak a közérdek védelme érdekében.

(4) Az egyenlőséggel foglalkozó szerv bíróság előtti eljáráshoz való jogának magában kell foglalnia azt a jogot is, hogy félként járjon el a kötelező erejű határozatok végrehajtására vagy bírósági felülvizsgálatára irányuló eljárásokban, amennyiben az egyenlőséggel foglalkozó szervek a 9. cikk (1) bekezdése értelmében felhatalmazással rendelkeznek ilyen határozatok meghozatalára.

11. cikk

Eljárási garanciák

A tagállamok biztosítják a 6–10. cikkben említett eljárásokban az érintett természetes és jogi személyek védelemhez való jogának védelmét. A 9. cikkben említett kötelező erejű határozatok a nemzeti joggal összhangban bírósági felülvizsgálat tárgyát képezik.

12. cikk

Egyenlő hozzáférés

(1) A tagállamok mindenki számára egyenlő hozzáférést biztosítanak az egyenlőséggel foglalkozó szervek szolgáltatásaihoz és kiadványaihoz.

(2) Az egyenlőséggel foglalkozó szerveknek – például annak révén, hogy a panaszokat szóban, írásban vagy online is fogadni tudják – garantálniuk kell, hogy a panaszok benyújtása ne ütközzön akadályokba.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek a tagállamok területének egészén, beleértve a vidéki és távoli területeket is, költségmentesen nyújtsák szolgáltatásaikat a panaszosok számára.

13. cikk

Akadálymentesség és a fogyatékossággal élők igényeihez való észszerű alkalmazkodás

A tagállamok biztosítják az akadálymentességet és az észszerű alkalmazkodást a fogyatékossággal élő személyek számára annak érdekében, hogy garantálják számukra az egyenlőséggel foglalkozó szervek valamennyi szolgáltatásához és tevékenységéhez való egyenlő hozzáférést, beleértve az áldozatoknak történő segítségnyújtást, a panaszkezelést, az alternatív vitarendezést, a tájékoztatást és a kiadványokat, valamint a megelőzési, előmozdító és figyelemfelkeltő tevékenységeket.

14. cikk

Együttműködés

A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek megfelelő mechanizmusokkal rendelkezzenek ahhoz, hogy saját hatásköreiken belül együttműködjenek az ugyanazon tagállamban egyenlőséggel foglalkozó egyéb szervekkel, valamint az érintett állami és magánszervezetekkel – beleértve a munkaügyi felügyelőségeket, a szociális partnereket és a civil társadalmi szervezeteket – nemzeti, regionális és helyi szinten, más tagállamokban, valamint uniós és nemzetközi szinten.

15. cikk

Konzultáció

A tagállamok eljárásokat vezetnek be annak biztosítására, hogy a kormány és az érintett hatóságok konzultáljanak az egyenlőséggel foglalkozó szervekkel a 79/7/EGK, a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és a 2004/113/EK irányelvből eredő jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatos jogszabályokról, szakpolitikákról, eljárásokról és programokról.

A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek jogosultak legyenek az említett kérdésekről ajánlásokat megfogalmazni, az ajánlásokat közzétenni, és az ilyen ajánlások nyomon követését kérni.

16. cikk

Adatgyűjtés és az egyenlőségre vonatkozó adatokhoz való hozzáférés

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek adatokat gyűjtsenek tevékenységeikről a 17. cikk b) és c) pontjában említett jelentések elkészítése céljából.

Az egyenlőséggel foglalkozó szervek által gyűjtött adatokat a 79/7/EGK, a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és a 2004/113/EK irányelv hatálya alá tartozó tulajdonságok és területek szerinti bontásban, valamint az ezen irányelv 18. cikkében említett mutatóknak megfelelően kell megadni. Az összegyűjtött személyes adatokat anonimizálni kell, vagy ha ez nem lehetséges, álnevesíteni kell azokat.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek független felméréseket végezhessenek a hátrányos megkülönböztetés vonatkozásában.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek – a nemzeti joggal összhangban – hozzá tudjanak férni a 79/7/EGK, a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és a 2004/113/EK irányelvből eredő jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatos statisztikákhoz, amennyiben az egyenlőséggel foglalkozó szervek úgy ítélik meg, hogy az ilyen statisztikák szükségesek a tagállamban fennálló hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos helyzet átfogó értékeléséhez, valamint az ezen irányelv 17. cikke c) pontjában említett jelentések elkészítéséhez.

(4) A tagállamok lehetővé teszik, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek ajánlásokat tegyenek arra vonatkozóan, hogy a 79/7/EGK, a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és a 2004/113/EK irányelvből eredő jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatban milyen adatokat kell gyűjteni az állami és magánszervezetek, köztük a hatóságok, a szociális partnerek, a vállalatok és a civil társadalmi szervezetek számára. A tagállamok azt is lehetővé tehetik, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek koordinációs szerepet töltsenek be az egyenlőségre vonatkozó adatok gyűjtésében.

17. cikk

Jelentések és stratégiai tervezés

A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek:

a) munkaprogramot fogadjanak el, amelyben meghatározzák prioritásaikat és jövőbeni tevékenységeiket;

b) éves tevékenységi jelentést készítsenek és hozzanak nyilvánosságra, amely tartalmazza éves költségvetésüket, személyzetüket és pénzügyi beszámolójukat; valamint

c) legalább négyévente tegyenek közzé egy vagy több, ajánlásokat tartalmazó jelentést az egyenlő bánásmód és a hátrányos megkülönböztetés helyzetéről tagállamukban, beleértve az esetleges strukturális kérdéseket is.

18. cikk

Nyomon követés és jelentéstétel

(1) A Bizottság 2026. június 19-ig végrehajtási jogi aktus útján létrehozza az ezen irányelv alapján kijelölt, egyenlőséggel foglalkozó szervek működésére vonatkozó közös mutatók jegyzékét. A mutatók kidolgozása során a Bizottság tanácsot kérhet az Európai Unió Alapjogi Ügynökségétől, a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetétől és az egyenlőséggel foglalkozó szervek uniós szintű hálózataitól. A mutatóknak ki kell terjedniük az egyenlőséggel foglalkozó szervek emberi, műszaki és pénzügyi erőforrásaira, független működésére, akadálymentességére és hatékonyságára, valamint a megbízatásukat, hatásköreiket vagy struktúrájukat érintő fejleményekre, biztosítva a nemzeti szinten gyűjtött adatok összehasonlíthatóságát, objektivitását és megbízhatóságát. A mutatók nem szolgálhatnak az egyes tagállamok rangsorolására vagy az egyes tagállamok tekintetében konkrét ajánlások kibocsátására.

Ezt a végrehajtási jogi aktust a 22. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

(2) A tagállamok 2031. június 19-ig, majd azt követően ötévente a Bizottság rendelkezésére bocsátják az ezen irányelv alkalmazásával kapcsolatos valamennyi releváns információt. Ezeknek az információknak tartalmazniuk kell legalább az egyenlőséggel foglalkozó szervek működésére vonatkozó adatokat, és figyelembe kell venniük az egyenlőséggel foglalkozó szervek által a 17. cikk b) és c) pontja alapján készített jelentéseket.

(3) A Bizottság a (2) bekezdésben említett információk, valamint az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége és a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete által nemzeti és uniós szinten – különösen az egyenlőséggel foglalkozó szervektől, az egyenlőséggel foglalkozó szervek uniós szintű hálózataitól, például az Equinettől, a civil társadalmi szervezetektől vagy egyéb érdekelt felektől – gyűjtött további releváns adatok alapján jelentést készít ezen irányelv alkalmazásáról és gyakorlati hatásairól. A jelentésben az (1) bekezdés szerint megállapított mutatók alapján foglalkozni kell az egyenlőséggel foglalkozó tagállami szervek független működésével és hatékonyságával.

19. cikk

Az egyenlőséggel foglalkozó szervek működéséről folytatott párbeszéd

(1) A 18. cikk szerinti nyomonkövetési és jelentéstételi gyakorlat keretében, valamint az uniós intézmények közötti párbeszéd fokozása és a nagyobb átláthatóság biztosítása érdekében az Európai Parlament évente felkérheti a Bizottságot a 18. cikkben említett, az ezen irányelv alapján kijelölt, egyenlőséggel foglalkozó szervek működésével kapcsolatos kérdések megvitatására.

(2) Az Európai Parlament a 18. cikkben említett kérdések tekintetében állásfoglalásokban is kifejtheti álláspontját.

(3) A Bizottság adott esetben figyelembe veszi – többek között ezen irányelv működésének felülvizsgálata során – az e cikk alapján folytatott párbeszéd során kifejtett álláspontokból eredő elemeket, beleértve az Európai Parlamentnek a 18. cikkben említett kérdésekre vonatkozó bármely állásfoglalását.

20. cikk

Minimumkövetelmények

(1) A tagállamok bevezethetnek vagy fenntarthatnak olyan rendelkezéseket, amelyek kedvezőbbek az ezen irányelvben megállapított minimumkövetelményeknél.

(2) Ennek az irányelvnek a végrehajtása semmilyen körülmények között nem jelenthet jogalapot a 79/7/EGK, a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és a 2004/113/EK irányelv hatálya alá tartozó ügyekben a tagállamok által a hátrányos megkülönböztetés ellen már eddig is biztosított védelmi szint csökkentésére.

21. cikk

A személyes adatok kezelése

(1) A tagállamok biztosítják, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szervek csak akkor gyűjthessenek és kezelhessenek személyes adatokat, ha arra szükség van az ezen irányelv szerinti valamely feladat teljesítéséhez.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy amikor az egyenlőséggel foglalkozó szervek a személyes adatoknak az (EU) 2016/679 rendelet 9. cikkének (1) bekezdésében említett különleges kategóriáinak kezelését végzik, megfelelő és konkrét intézkedések álljanak rendelkezésre az érintett alapvető jogainak és érdekeinek védelmére.

22. cikk

A bizottsági eljárás

(1) A Bizottságot egy bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.

(2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.

23. cikk

A 2000/43/EK és a 2004/113/EK irányelv módosítása

A 2000/43/EK irányelv III. fejezetét és a 2004/113/EK irányelv III. fejezetét el kell hagyni. Az említett fejezetekben az egyenlő bánásmód előmozdításával foglalkozó szervekre történő hivatkozásokat az ezen irányelv 2. cikkének (1) bekezdésében említett egyenlőséggel foglalkozó szervekre való hivatkozásként kell értelmezni.

24. cikk

Átültetés

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2026. június 19-ig megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területeken fogadnak el.

25. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

A 23. cikket 2026. június 19-től kell alkalmazni.

26. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 2024. május 7-én.

a Tanács részéről

az elnök

M.-C. LEROY